

KESKKONNAMINISTEERIUM

Märt Loite
Riigikontroll

Teie 23.08.2022 nr 2-1/80104/2

Meie 26.10.2022 nr 1-15/22/3805-2

Vastus Riigikontrolli tähelepanekutele meresõidu
ohutuse ja reostuse vältimise rahvusvaheliste nõuete
ja kohustuste täitmise kohta

Austatud härra Loite

Keskkonnaministeerium edastab oma vastused Riigikontrolli tähelepanekutele meresõidu ohutuse ja merereostuse vältimise rahvusvaheliste nõuete täitmise kohta.

1. Kas sadama vastuvõtuseadmete vajalikkuse ja võimekuse sisulise hindamisega seotud küsimused jõutakse ära lahendada enne IMO auditi toimumist ja mis konkreetseid samme kavandatakse?

Sadamate vastuvõtuseadmete direktiiv (EU) 2019/883 (PRF direktiiv) on Eestis üle võetud sadamaseadusega (edaspidi SadS). Selle direktiivi ülevõtmine ja rakendamise korraldamine Eestis kuulub Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi MKM) pädevusse, seetõttu Keskkonnaministeerium (edaspidi KeM) eraldiseisvaid tegevusi selle direktiivi rakendamiseks ei tee. Direktiivi ülevõtmisel pandi SadS-iga sadamate vastuvõtuseadmete sisulise vastavuse hindamise kohustus Keskkonnaametile (edaspidi KeA). Täiendavat reguleerimist vajab olukord, kus laevad annavad oma jäätmelähtesid ära reidil (nn mobiilsed sadama vastuvõtuseadmed). KeM teavitas viimasest MKMi 22.11.2021 kirjaga nr 16-3/21/5623-3 ning pakkus välja omapoolsed lahendused.

KeM ja MKM on vahepealsel perioodil selgitanud ja täpsustanud, millises osas ja kuidas on vaja toetada KeA tegevust sadamate vastuvõtuseadmete hindamisel. KeMi hinnangul vajab KeA hindamiseks ja Euroopa Liidu juhiste kohaldamiseks kas täpsustatud regulatsiooni või siseriiklikku juhendit. Käesoleva aasta septembris tegi KeM kõikidele asjaosalistele (MKM, Transpordiamet, KeA) ettepaneku veelkordseks kohtumiseks, et jõuda selgusele, kuidas KeA-d toetada vastuvõtuseadmete hindamisel.

Kokkuvõttes on KeMi hinnangul võimalik vastuvõtuseadmete vajalikkuse ja võimekuse sisulise hindamisega seotud küsimused ära lahendada enne IMO auditi toimumist.

2. Kas punkerdajate registriga seotud küsimuste lahendamiseks on tegevuskava ning kas probleem jõutakse lahendada enne IMO kohustuslikku auditit?

Punkerdajate register asub hetkel kütusesekre andmekogus, mille vastutav töötleja on Keskkonnaagentuur. See lahendus pole sobiv, sest andmekogu on loodud eelkõige mootorikütustele ning on abivahend EL direktiivide täitmiseks ja kütusetarbijate teavitamiseks kütuse kvaliteedist. Samas on punkerdajate register vajalik eelkõige majandustegevuseks ja teadmiseks laevaoperaatoritele.

Täna on KeM koos Transpordiametiga (TRAM) jõudnud ühisele arusaamisele, et punkerdajate registri uus ja sisuline moodul luuakse elektroonilisse mereinfosüsteemi (EMDE), kus käib ka kogu infovahetus näiteks jäätmete äraandmise kohta. See infosüsteem on laevaoperaatoritele tuttav ega tekita küsimust, kuidas laevad peaksid leidma info punkerdajate kohta üles kütusesekre andmekogust. Vastava mooduli vajadused on kirjeldatud ning mooduli arendus saab eelduslikult valmis 2023. aasta esimesel poolaastal.

Nimetatud lahendus eeldab õiguslikult Vabariigi Valitsuse 25.06.2020 määruse nr 51 „Merel, Narva jõel ja Peipsi järvel ohtlike ning kahjulike ainete käitlemise kord“ täiendamist viitega MARPOL Lisa VI-le (punkerdajate register).

Probleemi jõuab lahendada enne IMO kohustuslikku auditit.

3. Mida tehakse, et tagada IMO konventsioonide muudatuste ja täienduste järjepidev menetlemine, tõlkimine ja ülevõtmine Eesti õigusaktidesse?

Laevandusvaldkonna ohutus- ning keskkonnanõuded karmistuvad järjepidevalt, mistõttu muutub ja täieneb nii Euroopa Liidu kui ka rahvusvaheliste regulatsioonide hulk. Valdkond vajab täiendavat ressursi, et olla võimeline suurenenud mahus rahvusvahelisi nõudeid menetlema ja rakendama. KeM hinnangul peab järjepidevuse tagamiseks olema selge valdkondade ülene strateegia. Siiani selline strateegia muudatuste ja täienduste ühetaoliseks menetlemiseks puudub. KeM tegeleb IMO konventsioonidest peamiselt MAPROLiga.

KeMi vastutusalas olevat MARPOL 73/78 ja selle 6 lisa on korduvalt täiendatud ja parandatud, see jätkub ka edaspidi, sest merekeskkonna kaitse õigus areneb pidevalt. Vastuvõetud muudatused on tõlgitud ja Riigi Teatajas avaldatud, kuid need moodustavad keerulise regulatsioonide rägastiku, milles on raske orienteeruda. Seetõttu on KeM tõlkinud MARPOL 73/78 ja selle lisade kehtiva tervikteksti seisuga 31.05.2021. a ning selle avaldamine Riigi Teatajas on planeeritud 2023. aasta esimesel poolaastal. Nimetatud kuupäevast tänaseni vastuvõetud muudatuste menetlemine on planeeritud samasse ajaperioodi.

Lisaks on KeM koostamas merekeskkonna kaitse seaduse väljatöötamiskavatsust, mis valmib käesoleva aasta jooksul. Väljatöötamiskavatsusega kavandatav merekeskkonna kaitse seadus aitab lahendada õigusselgusetuse merekeskkonna kaitse ja mereressursside kasutamise valdkonnas ning loob paremad eeldused rahvusvahelise merekeskkonnaõiguse ülevõtmiseks ja kohaldamiseks Eestis.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Madis Kallas
Minister

Agni Kaldma, 626 2956
agni.kaldma@envir.ee